

LANDEN VAN EUROPA

Kazachstan

1 Vlag



2 Ligging op Europese kaart

Kazachstan is een land in Azië en Europa dat grenst aan Rusland, China, Kirgizië, Oezbekistan, Turkmenistan en de Kaspische Zee. Het grondgebied ten westen van de rivier de Oeral wordt tot Europa gerekend.

3 Oppervlakte

De oppervlakte van Kazachstan is 2.724.900 vierkante kilometer. Qua oppervlakte is het land het op acht na grootste ter wereld. Het land is ruim 65x groter dan Nederland.

4 Bevolking

Het aantal inwoners van Kazachstan is 15.399.437. Per vierkante kilometer wonen er 5,7 mensen. Deze bevolkingsdichtheid is de laagste ter wereld. Kazachstan is een etnisch bont en multicultureel land. Er wonen meer dan 50 nationaliteiten. De belangrijkste bevolkingsgroepen zijn de Kazachen, een Turks volk, dat 54% van de bevolking vormt. De grootste minderheid vormen de Russen (30%).

5 Hoofdstad en enkele belangrijke steden

De hoofdstad van Kazachstan is Astana (ruim 350.000 inwoners). Er zijn meer dan 30 steden van 50.000 tot meer dan 1 miljoen inwoners. Enkele steden met meer dan 200.000 inwoners zijn: Alma Ata (1,2 miljoen), Şımkent (417.000), Qarağandı (409.000), Taras (360.000), Pavlada (330.000), Öskemen (320.000), Semey (293.000), Aqtobe (264.000), Oral (232.000), Qostanav (231.000).

6 Geschiedenis: globale perioden, belangrijkste personen

De Kazachen waren een islamitisch nomadenvolk van Turkse afkomst, dat zich in de 18e eeuw onderwierp aan het tsaristische Rusland. Na de Russische Revolutie werd voor hen in 1920 de Kirgizische ASSR binnen de Russische Federatie opgericht, die in 1925 werd omgedoopt in Kazachse ASSR en waarvan een jaar later de Kirgizische ASSR werd afgesplitst (de huidige republiek Kirgizië). Het grondgebied werd ook in het westen verkleind: de stad Orenburg, tot dan de hoofdstad van deze autonome sovjetrepubliek, kwam direct onder de Russische Federatie te vallen en Alma-Ata werd de nieuwe hoofdstad.

In 1936 werd Kazachstan een volwaardige unierepubliek (SSR) binnen de Sovjet-Unie.

Onder Jozef Stalin werden de nomadische Kazachen gedwongen zich te vestigen. De gedwongen sedentarisering en onderbrenging in kolchozen verdroeg dit nomadenvolk slecht: tussen 1926 en 1939 kwam een kwart van de 4.000.000 Kazachen om het leven. Van elders in de Sovjet-Unie immigrerden, al dan niet vrijwillig, zoveel niet-Kazachen naar het gebied dat de Kazachen allengs tot een minderheid in eigen land dreigden te worden. Bovendien woonden in het noorden van het land al sinds de 17e en de 18e eeuw veel Russen. Ook toen dit gebied in 1920 bij de Kirgizische ASSR werd gevoegd, woonden er meer Russen dan Kazachen. Dat leidde ertoe dat vooral in het noorden van het land de Kazachen een kleine minderheid vormden.

Die onafhankelijkheid verkreeg het land in 1991 bij het officieel verlaten van de Sovjet-Unie. In 1997 volgde het noordelijke Aqmola het excentrisch gelegen en inmiddels (1994) tot Almaty omgedoopte Alma-Ata op als hoofdstad van de nieuwe republiek en zou voortaan Astana (hoofdstad) worden genoemd.

7 Staatsvorm

Kazachstan is een republiek. Kazachstan heeft een parlement met 2 kamers: een senaat (39 leden, termijn van 6 jaar) en een majilis (termijn van 5 jaar, 77 leden). Het land heeft een staatshoofd en een regeringsleider.

Kazachstan is geen lid van de Europese Unie.

Het volkslied is Volkslied van Kazachstan.

25 oktober is de nationale feestdag.

8 Regio's en departementen

Kazachstan is bestuurlijk ingedeeld in 14 oblasten (provincies) en 3 steden.

9 Infrastructuur

Het totale wegennet is bijna 90.000 km lang, waarvan bijna 95 procent is geasfalteerd. Een groot deel is echter in slechte staat, vooral buiten de grote steden. De toestand van het wegennet is in het noorden van het land beter dan in het zuiden. Vervoer over de weg neemt een tweede plaats in na het spoor.

Het spoorwegennet van Kazachstan is ruim 14.000 km lang; daarvan is ongeveer 4.000 km geëlektrificeerd. De spoorwegen zijn staatsbedrijf. Net als in andere landen van de voormalige Sovjet-Unie is het spoor in Kazachstan breder dan in Europa en China. Dit vormt een grote belemmering voor de doorvoer van goederen vanuit Europa naar Azië. Een nieuwe spoorlijn tussen Aktau, de havenplaats aan de Kaspische Zee, en Dostyk aan de grens met China is in ontwikkeling. Deze nieuwe spoorlijn krijgt de Europese spoorbreedte, waardoor overladen niet meer nodig zal zijn.

Kazachstan beschikt over 67 luchthavens met verharde startbanen. De nationale luchtvaartmaatschappij is Air Astana.

Kazachstan heeft circa 4.000 km bevaarbare waterwegen. Aktau is de enige internationale zeehaven van Kazachstan. De haven verbindt Kazachstan met Iran, de Kaukasus en via het Russische rivieren- en kanalennetwerk met de Zwarte en de Baltische Zee. De haven in Bautino is belangrijk voor de toevoer aan de offshoreolievelden en de haven van Kuryk is van strategisch belang voor de aansluiting op de olietransportroute Baku-Tbilisi-Ceyhan.

10 Klimaat

Kazachstan heeft een typisch landklimaat met koude winters en warme zomers. Regionaal bestaan er tamelijk grote verschillen. Zo varieert de gemiddelde temperatuur in januari van -19°C in het noorden tot -4°C in het zuiden. 's Zomers wordt het in het noorden gemiddeld niet veel warmer dan +19°C (de gemiddelde temperatuur in juli), terwijl het in het zuiden gemakkelijk 28 tot 30°C kan worden. De meest extreme temperaturen zijn 40°C in juli en -45°C in januari. Ook de gemiddelde regenval varieert sterk, van 1.600 mm per jaar in de bergachtige gebieden tot minder dan 100 mm in de centrale woestijngebied.

11 Rivieren en meren

In het noordelijk deel bestaat een relatief gezonde waterhuishouding door de aanwezigheid van rivieren en een groot aantal meren. De Oeralrivier en de Emba monden uit in de Kaspische Zee; de rivier de Irtysh ontspringt in het noordoosten, loopt door Siberië en mondt uit in de Noordelijke IJszee. Problematischer is de waterhuishouding in het woestijnachtige zuiden. Hier stroomt alleen de Syr-Darya, die in Kirgizië ontspringt en via Kazachstan water aanvoert voor het beroemde Aralmeer. Het intensieve gebruik van het water van de Syr-Darya voor irrigatiedoeleinden heeft de waterspiegel van het Aralmeer sinds 1960 vele meters doen zakken. Het meer is sindsdien met 50 procent geslonken. Door de hierdoor ontstane toename van het zoutgehalte stierven de meeste vissoorten, wat een grote werkloosheid onder vissers veroorzaakte. Veel flora en fauna verdwenen en ooit vruchtbare kuststroken werden onvruchtbaar door verzilting. De kustlijn schoof 100 km naar het midden en wat overbleef, is

niet meer dan een desolate vlakke met drooggevalle scheepswrakken en spookstadjes. Het gebied wordt bovendien regelmatig geteisterd door zout- en zandstormen.

12 Gebergten

De helft van het land bestaat uit heuvelachtig laagland en uitgestrekte plateaus, eenderde is vlak. De vlakke gebieden liggen in het westen (bijvoorbeeld het noordwestelijk afwateringsgebied van de rivier de Oeral), in het noorden, waar de vlaktes overgaan in de Siberische steppen, en in het zuidwesten, waar ze het begin vormen van de Rode Zandwoestijn. Ruim 20 procent van Kazachstan bestaat uit hooggebergte. Dit bevindt zich met name in het zuidoosten en oosten van het land. Hoogste punt is de Khan Tengri (6995 m).

13 Nationale en regionale parken

In Kazachstan zijn 10 nationale natuurparken.

14 Industrie en economie

De economische groei wordt echter in zeer sterke mate aangedreven door olieprijsen, stijgende olieproductie en de grote toestroom van buitenlandse investeringen in de olie- en gaseconomie. Grote investeringen in andere sectoren zijn nodig om het land minder afhankelijk te maken van de internationale olieprijs. Door de economische groei neemt de werkgelegenheid jaarlijks toe. Kazachstan is vrij sterk door de wereldwijde recessie van 2007-2009 getroffen. Desondanks blijft het land het meest welvarend in Centraal-Azië. Het land is rijk aan bodemschatten: chroom erts, wolfram boriden, fosforites, molybdeen, bauxites, asbest, mangaan, steenkool, olie, gas, titanium, magnesium, tin, uranium, goud en andere non-ferrometalen en mineralen. Deze bodemschatten vormen een belangrijk bron voor de industrie.

15 Wijnbouw

Wijnbouw is vooral in het noordelijke bergland te vinden.

16 Landbouw

Tot begin 20e eeuw waren alle Kazachstanen veeteelt-nomaden. Toen de Russen kwamen werden ze gedwongen zich op vaste plekken te vestigen. Veel Kazachstanen leiden nu nog een semi-nomadisch bestaan en ze zwerven in de zomer met hun kuddes schapen, geiten en koeien over de steppen en langs bergdalen. Zij wonen in gemakkelijk verplaatsbare vilten tenten, de *yurts*.

In totaal beschikt Kazachstan over meer dan 90 miljoen hectare cultuurgrond waarvan 30 miljoen hectare geschikt is voor landbouw. Het verbouwen van koren, suikerbieten, tabak, graan, katoen en wol wordt mogelijk gemaakt door bevoeiing. Ook worden veel aardappelen, groenten en fruit verbouwd.

17 Bosbouw

Nog geen 5% van de totale landoppervlakte is bedekt met bossen. Bosbouw is daarom van weinig commercieel belang.

18 Godsdienst

Ongeveer de helft van de bevolking is islamitisch, de andere helft christen (russisch-orthodox). De rol van de islam in het land is niet zo groot; het dragen van sluiers door vrouwen is bijvoorbeeld niet gebruikelijk.

19 Onderwijs

Kazachstan kent 9 jaar schoolplicht. In Kazachstan gaan bijna 1,5 miljoen kinderen naar de basisschool.

20 Cultuur

De meeste musea zijn te vinden in Almaty, de vroegere hoofdstad. Ze brengen met duizenden kunstwerken en tentoonstellingen de geschiedenis en cultuur van het land tot leven. In Kazachstan staan veel prachtige bouwwerken die een spiegel zijn van de geschiedenis. In Zuid-Kazachstan staan veel belangrijke islamitische gebouwen en moskeeën. Nieuwe architectuur is vooral te vinden in de huidige hoofdstad Astana. Wollen tapijten met prachtige geometrische motieven en handgemaakt vilt in allerlei kleuren zijn Kazachstan's bekendste kunstuitingen. De tapijten werden oorspronkelijk gebruikt om vloeren en wanden van yurts (tenten) mee te bekleden. Ze vormen ook een statussymbool: hoe meer kleden een Kazachstaan heeft, des te hoger zijn aanzien. Zang is een belangrijk element in de Kazachstaanse cultuur. Troubadours, agyns, zingen van oudsher volksoverleveringen; lange poëtische verzen in dichtvorm. Wedstrijden tussen agyns zijn ook nu nog populair. Muzikanten bespelen in gezelschappen instrumenten als de dombra (luit) en een driesnarige viool, de kobiz.

21 Eten en drinken

Vlees staat centraal in de Kazachstaanse keuken. Vooral schapenvlees, maar ook rund- en paardenvlees. Kazachstanen eten het met rijst of noedels. Behalve meer algemeen Centraal-Aziatische gerechten, zoals plov (pilav; gebakken schapenvlees met rijst) en shashlyk, staan ook veel Russische gerechten zoals borsch (bietensoep) en manty (gevulde noedels) op het menu. Samsa (samosa's) en chiburekki (gefrituurde cake) zijn populaire snacks. Er zijn in Kazachstan allerlei zuivelproducten verkrijgbaar en lepeška (grote ongerezen broden). De Kazachstaane specialiteiten zijn gerookte paardenvleesworstjes en bishparmak, een schotel met vlees en aardappels. Almaty's appels zijn beroemd; de stad is ernaar vernoemd. Kazachstanen drinken de hele dag door sterke thee met melk in chaikana, de lokale tea-shops. Kumis (gefermenteerde paardenmelk) en shubat (gefermenteerde kamelenmelk) presenteert men bij bijzondere gelegenheden.

22 Taal

De officiële landstalen zijn Kazachs en Russisch.

23 Geldeenheid

De munteenheid in Kazachstan is de tenge.

24 Media

Volgens de statistieken zijn er –naast de staatstelevsie en staatsradio- bijna 120 particuliere televisiezenders en een groot aantal particuliere radiostations. Volgens staatsgegevens zijn er bijna 1000 particuliere dagbladen en een ruime 400 particuliere tijdschriften. Toonaangevende kranten: Kazakstanskaya Pravda, Didar Kazachstan, Khalyk Kenesi, Lenishil Zhas, Leninskaya Smena, Yegemen Kazachstan.

25 Belangrijkste monumenten en topics

Highlights van Kazachstan:

- In Tūrkistan staat het mausoleum van Hodja Ahmed Yasavi, een religieus leider en dichter uit de twaalfde eeuw. Rond de centrale ruimte in het gebouw zijn meer dan 35 kamers voor verschillende doeleinden ingericht. De Kazanlyk (koperkamer) heeft de grootste bakstenen koepel van Centraal Azië. Het gebouw is echter nooit afgemaakt omdat opdrachtgever Timur overleed.
- Rondom de Tamgaly kloof in het droge Chu-Ili gebergte zijn ongeveer 5000 rotstekeningen te vinden. Ze zijn gedateerd vanaf 2000 jaar voor Christus tot het begin van de twintigste eeuw. Ze tonen landbouwtaferelen en rituelen. Tevens zijn er graven en gesloten ruimtes te vinden.
- De 4000 meter hoge toppen van Zailiysky Alatau en Kūngēy Alatau zijn erg populair. Met zijn gletsjers, wilde rivieren en hoge valleien is het gebied uitstekend geschikt voor trektochten. Dit wordt dan ook uitvoerig gedaan, de tochten zijn er in verschillende lengtes en niveaus.

- Almatinsky Natuurpark: dit ruige gebied is een belangrijke verblijfplaats voor de sneeuwluipaard. Ook staat hier de hoogste berg van het Zailiysky Alatau, Mount Talgar (5017m). Deze berg wordt door ervaren bergbeklimmers in vier dagen tijd beklommen.
- Köl-Say meren: drie groene meren die liggen tussen de beboste heuvels aan de voet van het Küngey-gebergte. Juni en augustus zijn de beste maanden om dit natuurgebied te bezoeken. Per paard kun je het beste de drie meren bereiken die op verschillende hoogtes liggen.
- Almaty: in deze grote, voormalige hoofdstad kun je uitstekend 'markthoppen'. Er zijn ontelbare marktjes van Chinese, Oezbeekse, Russische en Turkse koopmannen. Ook is de stad bekend vanwege zijn hooggelegen, relatief snelle ijsbaan Medeo. Het is één van de hoogste schaatsbanen ter wereld en door de bijzondere ligging kun je een hele ronde wind in de rug hebben.
- Nationaal park Burabay: een mooi natuurpark met bijzondere rotsformaties, dennenbossen en veertien meren. Deze hebben allemaal een minimale oppervlakte van een vierkante kilometer. Een bekend meer is het Burabay-meer, de omgeving van dit water vormt één van de meest pittoreske plaatsen van Kazachstan.
- Aksu-Djabagly natuurreservaat is het oudste natuurreservaat van Centraal Azië. De Aksu Rivier-canyon in dit gebied is één van de diepste canyons in Azië.
- Rode bergen: gigantische velden en heuvels, rood gekleurd door tulpen. De tulp komt oorspronkelijk uit de hellingen van Kazachstan.
- In het Karataugebergte bevinden zich vele grotten. In sommige zijn overblijfselen gevonden van vroegere volkeren. Het grottenstelsel bestaat uit meerdere kamers en in de centrale kamer hangt een stalactiet die naar verluidt je wensen laat uitkomen.